

Sygnatura akt IV Ka 718/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 października 2014 roku.

Sąd Okręgowy w Świdnicy w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący :	SSO Agnieszka Połyniak
Protokolant : Marta	Synowiec

po rozpoznaniu dnia 29 października 2014 roku

sprawy **A. W.**

syna S. i W. z domu S.

urodzonego (...) we W.

obwinionego z art. 55 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych

na skutek apelacji wniesionej przez obwinionego

od wyroku Sądu Rejonowego w Świdnicy

z dnia 24 czerwca 2014 roku, sygnatura akt VI K 158/13

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

II. zasądza od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa zryczałtowane wydatki postępowania odwoławczego w kwocie 50 zł i wymierza 30 zł opłaty za to postępowanie.

Sygnatura akt IV Ka 718/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 czerwca 2014r. Sąd Rejonowy w Świdnicy, w sprawie o sygn. akt VI K 158/13, uznał A. W. za winnego popełnienia wykroczenia z art. 55 ust. 1 pkt 1 Ustawy z dnia 10.04.1974r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych polegający na tym, że od marca 13 marca 2013r. do 23 kwietnia 2013r. uchylał się od obowiązku posiadania dowodu osobistego, wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 34 ust. 1 pkt 1 Ustawy z dnia 10.04.1974r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a na podstawie art. 39§ 1 kw odstąpił sąd od wymierzenia kary, obciążając obwinionego kosztami tego postępowania sądowego.

Z rozstrzygnięciem tym nie pogodził się obwiniony, który w osobistej apelacji zarzucił:

1. zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej w rozumieniu art. 104§1 pkt 7 w zw. z art. 5§1 pkt 4 kpw przez rozpoznanie sprawy i wydanie wyroku przez Sąd I instancji w sytuacji, gdy ustalenia faktyczne wskazują, iż obwiniony był ewentualnie zobowiązany do wymiany dowodu osobistego do dnia 31 grudnia 2007 roku, a zatem w dniu wydania powyżej wskazanego wyroku upłynął termin do orzekania, gdyż nastąpiło przedawnienie;

2. zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej w rozumieniu art. 104§1 pkt 7 w zw. z art. 5§1 pkt 10 kpw przez rozpoznanie sprawy i wydanie wyroku przez Sąd I instancji, gdy ustalenia faktyczne wskazują, iż obwiniony nie mógł popełnić zarzucanych czynów opisanych we wniosku o ukaranie;

obrazę prawa materialnego przez:

a. błędne zastosowanie art. 55 ust.1 pkt 1 UstELDO, polegające na braku wydania jednoznacznego rozstrzygnięcia przez przyjęcie zgodnie z treścią wniosku o ukaranie, iż obwiniony wyczerpał oba czyny stypizowane w powyżej wskazanym przepisie, co wzajemnie się wyklucza, gdyż osoba albo nie posiada dowodu osobistego albo posiadając – jest obowiązana do jego wymiany;

b. błędne zastosowanie art.2 ust.2 pkt 5 ustawy z dnia 12 września 2002 r. zmieniająca ustawę o zmianie ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych oraz ustawy o działalności gospodarczej (Dz.U. z 2002 r., Nr 183, poz. 1522 ze zm.) zwaną w dalszej części –UstZZELDO, polegające na przyjęciu, iż treść powyższej ustawy zawiera sankcje unieważnienia (nieważności) dowodów osobistych wydanych przed dniem 1 stycznia 2001 roku po upływie terminów, o których mowa w art. 2 ust.1 UstZZELDO, co prowadziłoby do uzasadnionego stosowania art. 55 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz.U. z 2006 r., Nr 139, poz.993 ze zm.) zwany w dalszej części UstELDO;

c. nie zastosowanie art. 57 UstELDO, polegające na nie przyjęciu przez Sąd faktu, iż ustawodawca używając w tym przepisie wyrażenia „dowody osobiste” określa tym samym dokument – a nie jego funkcję określoną w art.1 ust.3 pkt 1 i 2 UstELDO – co stanowi jednocześnie o zachowaniu ważności dowodów osobistych jako dokumentu, w tym dowodu osobistego posiadanego przez obwinionego tj. dokumentu, w którym zamieszcza się określone dane;

d. błędne zastosowanie art. 55 ust.1 pkt 1 w zw. z art. 34 ust.1 pkt 1 UstELDO, polegające na przyjęciu, iż obwiniony nie posiada dowodu osobistego, wbrew ustaleniu, iż ustawodawca w art. 34 ust.1 UstELDO nie wskazuje na obowiązek posiadania ważnego dowodu osobistego, co powoduje zaistnienie negatywnej przesłanki procesowej – art. 5§1 pk2 kpw;

e. nie zastosowanie art.1 ust.3 w zw. z art. 34 ust.1 UstELDO, polegające na nie przyjęciu przez Sąd faktu, iż ustawodawca używając w art. 1 ust.3 UstELDO wyrażenia „dowód osobisty” określa tym samym definicję legalną, co wyraża się jednoznacznie, iż jest przede wszystkim: dokumentem, oraz 2/ stwierdzającym tożsamość osoby, 3/ poświadczającym obywatelstwo polskie, a używając w art. 34 ust1 w zw. z art. 37 UstELDO tej definicji ponownie, wskazuje na obowiązek posiadania dowodu osobistego tj. dokumentu, w którym zamieszcza się określone dane;

f. nie zastosowanie art.1 ust.3 Ust ZZELDO, skutkującym przyjęciem stanowiska, iż treść tegoż przepisu uzasadnia możliwość stosowania art. 55 ust.1 pkt 1 UstELDO w zakresie uchylania się od obowiązku wymiany dowodu osobistego przy jednoznacznym zawężeniu przez ustawodawcę procedury do stosowania trybu postępowania określonego w sprawach wydawania tych dokumentów;

g. błędne zastosowanie art. 1 Ustawy z dnia 7 września 2007 r. o czasowym posługiwaniu się dowodami osobistymi wydanymi przed dniem 1 stycznia 2001 r. (Dz.U. z 2007 r. Nr 191, poz. 1363) a to przez stwierdzenie w uzasadnieniu wydanego wyroku, iż „Na podstawie ustawy z 7 września 2007 roku o czasowym posługiwaniu się dowodami osobistymi wydanymi przed 1 stycznia 2001 roku (Dz.U. Nr 191, poz.1363), wydłużono ważność dowodów osobistych do 31 marca 2008 roku”, w sytuacji gdy żaden zapis powyżej wskazanego aktu nie wskazuje na taki skutek, a tylko określa funkcję w zakresie stwierdzającym „tożsamość osoby oraz poświadczający obywatelstwo polskie, nie dłużej jednak niż do dnia 31 marca 2008 r.”, a co w następstwie spowodowało wadliwą ocenę oraz błędne wnioskowanie przez Sąd, mające istotne i negatywne znaczenie na wydany wyrok;

h. nie zastosowanie art.3 w zw. z art. 55 ust.1 pkt 1 w zw. z art. 34 ust.1 UstELDO, poprzez nie przyjęcie – wbrew wykładni literalnej – iż dowód osobisty jest dokumentem i ewentualna utrata – na mocy art. 1 Ustawy z dnia 7 września 2007 r. o czasowym posługiwaniu się dowodami osobistymi wydanymi przed dniem 1 stycznia 2001 r. (Dz.U. z

2007 r. Nr 191, poz. 1363) – funkcji w zakresie stwierdzającym tożsamość osoby oraz poświadczającym obywatelstwo polskie nie powoduje utraty przez dowód osobisty cechy dokumentu – art. 1 ust.3 UstELDO, a tym samym stanowi o posiadaniu dowodu osobistego przez obwinionego tj. spełnieniu przez obwinionego obowiązku wymaganego przez ustawodawcę w art. 34 ust.1 UstELDO;

i. błędne zastosowanie art. 40 ust.1 w zw. z art. 34 ust.1 UstELDO, polegające na przyjęciu – wbrew treści tegoż przepisu – iż obwiniony posiada dowód osobisty i ma obowiązek wymienić ten dokument w sytuacji, która nie została wskazana przez ustawodawcę, tj. przy jednoczesnym nie zastosowaniu wykładni literalnej powyżej wskazanej normy, która jednoznacznie wskazuje na brak wystąpienia przesłanek do wymiany dowodu osobistego obwinionego;

j. błędne zastosowanie art. 43 w zw. z art. 55 ust.1 pkt 1 w zw. z art. 34 ust.1 UstELDO, poprzez przyjęcie – wbrew wykładni literalnej art. 43 – iż dotychczasowy dowód osobisty obwinionego został unieważniony, a tym samym obwiniony nie posiada dowodu osobistego i zaistniała przesłanka do wystąpienia o jego wydanie, co stoi w opozycji do sytuacji wskazanych taksatywnie przez ustawodawcę w art. 43 UstELDO, a które uprawniają organ działający na podstawie i w granicach prawa do unieważniania dowodu osobistego na podstawie art. 43 ust.3 albo 4 w zw. z art. 45 ust.4 UstELDO;

k. brak zastosowania art.104 w zw. z art. 16§1 w zw. z art. 155 Kpa poprzez przyjęcie, iż wydanie dowodu osobistego nie jest załatwieniem sprawy przez wydanie decyzji na mocy której strona nabyła prawo (brak oznaczenia ważności dowodu osobistego);

3. mającą wpływ na treść orzeczenia, obrazę przepisów postępowania i błędy w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia przez:

a. naruszenie przepisu art. 424§1 kpk w zw. z art. 82§1 kpw poprzez brak wskazania w uzasadnieniu wyroku dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych;

b. naruszenie art. 34 kpw poprzez pominięcie okoliczności ujawnionych w postępowaniu i mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, a to zeznań świadka w zakresie wydania decyzji jako sposobu załatwienia sprawy – wydania dowodu osobistego;

c. niezastosowanie art. 5§1 kpk w zw. z art. 8 kpw przez przyjęcie, iż obwiniony ma przedkładać dowody na uzasadnienie braku swojej winy, co doprowadziło do rozstrzygnięcia sprawy i wydania wyroku na niekorzyść obwinionego;

d. niezastosowanie art. 4 kpk w zw. z art. 8 kpw w sytuacji zaistnienia okoliczności do jego zastosowania, co doprowadziło do rozstrzygnięcia sprawy i wydania wyroku na niekorzyść obwinionego;

e. niezastosowanie art. 5§2 kpk w zw. z art. 8 kpw w sytuacji zaistnienia niedających się usunąć wątpliwości, co doprowadziło do rozstrzygnięcia sprawy i wydania wyroku na niekorzyść obwinionego;

f. niezastosowanie art. 7 kpk w zw. z art. 8 kpw co doprowadziło do rozstrzygnięcia sprawy i wydania wyroku na niekorzyść obwinionego przy dowodach wskazujących przeciwnie;

g. naruszenie art. 57§1,2 i 3 kpw poprzez wyrokowanie na podstawie złożonego wniosku o ukaranie, który nie spełnia wymogów formalnych przewidzianych w ww. przepisach;

h. naruszenie art. 20§3 kpw w zw. z art. 74§1 i art. 175 kpk poprzez wydanie wyroku na podstawie wniosku o ukaranie, który w części dotyczącej opisu zarzucanego czynu nadane obwinionemu uprawnienie, określa jako obowiązek, którego nie wykonanie jest sankcjonowane.

Z uwagi na powyższe uchybienia skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i umorzenie postępowania – art. 109§1 w zw. z art. 5§1 pkt 1, 2 i 10 kpw, lub zmianę zaskarżonego wyroku w całości i uniewinnienie

obwinionego – art. 109§2 w zw., z art. 437§1 i 2 kpk, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania – art. 109§2 w zw. z art. 437§2 kpk.

Sąd odwoławczy zważył co następuje:

Żaden z zarzutów przedstawionych przez apelującego nie zasługuje na uwzględnienie.

Wbrew stanowisku A. W. sąd I instancji prawidłowo procedował w sprawie, zgromadził materiał dowody, który pozwolił na dokonanie jednoznacznych ustaleń co do sprawstwa i zawinienia obwinionego, a swoje stanowisko racjonalnie i rzetelnie uzasadnił.

Sąd odwoławczy w pełni podziela przedstawione w pisemnych motywach ustalenia faktycznego oraz ocenę materiału dowodowego, który miał na uwadze sąd, dokonując tychże ustaleń. Na aprobatę zasługuje także prawna ocena zachowania obwinionego, skutkująca przypisaniem mu winy. W tych też okolicznościach powielanie tych jedynie słusznych argumentów sądu meriti jest zbędne, a sąd odwoławczy odsyła do uzasadnienia wyroku sądu orzekającego.

Z tych też względów sąd ad quem odnosi się jedynie do poszczególnych zarzutów zawartych w apelacji. I tak:

Zarzuty odwołujące się do zaistnienia, zdaniem skarżącego bezwzględnej przyczyny odwoławczej, tj. przedawnienia karalności oraz niemożności popełnienia wykroczenia przez A. W., co ma jakoby wynikać z ustaleń faktycznych sądu, świadczą o niezrozumieniu przez ich autora zarówno treści jak i skutków znowelizowanej ustawy o Ewidencji ludności i dowodach osobistych, jak też treści samego uzasadnienia wyroku sądu I instancji.

Chybiona jest teza skarżącego, że ewentualny obowiązek wymiany dowodu ciążył na nim do dnia 31.12.2007r. i wraz z upływem tego terminu nastąpiło przedawnienie karalności. Ustawa z dnia 10.04.1974r. w żadnym momencie nie została znowelizowana taki sposób, że zniesiony by został obowiązek posiadania przez każdego dorosłego obywatela RP **WAŻNEGO** dowodu osobistego (art. 34 ust. 1 pkt 1 w/wym. ustawy). Natomiast w związku z nowelizacją ustawy, która z jednej strony wprowadziła 10 letni okres ważności dowodu (art. 36 ust. 1), z drugiej zaś – co jednoznacznie wskazał sąd a quo (k. 66) - ustawodawca wprost wskazał, że „dowody osobiste wydane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, zachowują ważność do dnia 31 grudnia 2007r.”, stwierdzając dalej nader kategorycznie, że **„wprowadza się obowiązek wymiany dowodów osobistych wydanych przed dniem 01 stycznia 2001r.** (Ustawa z dnia 12.09.2002r. o zmianie ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych, Dz. U z 2002r. nr 183, poz. 1522). Ostateczny termin wymiany ostatnich dowodów osobistych tzw. „książeczek” określony został na dzień 31.12.2007r.

Nie ulega zatem żadnej wątpliwości to, że ostatecznie (wobec kolejnej nowelizacji, do której sąd meriti także w uzasadnieniu odwołał się), po dniu 31.03.2008r. obwiniony nie dysponował ważnym dowodem osobistym, bowiem nie dokonał jego wymiany, mimo że taki obowiązek na nim ciążył, co z kolei wynika wprost z art. 40 ust. 1 pkt 3 Ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych.

Gdy uwzględni się treść uzasadnienia zaskarżonego wyroku, to wbrew temu, co utrzymuje skarżący, nie tylko wykazał sąd a quo naruszenie, tj. nie wywiązanie się przez A. W. z ciężącego na nim jako obywatelu RP obowiązku, ale przedstawił podstawę prawną dla bytu tego obowiązku.

Zauważyć należy, iż to, że zarzutem objęty jest „jedynie” okres, od momentu, kiedy obwiniony wezwany został do wyrobienia nowego, ważnego dowodu osobistego, jak też poinformowano go o skutkach nie wywiązania się z tego obowiązku (k. 10 – 11), jest konsekwencja działania „na jego korzyść” przez organ wydający dokument.

Na tej podstawie uznać należy, że A. W. od dnia 13.03.2013r. miał pełną świadomość swego zaniechania, jak też skutków z tego wynikających. Nie sposób zatem zaaprobować twierdzenia apelującego, że sąd rejonowy nie wykazał jego sprawstwa i winy.

Błędnie przy tym wskazuje A. W. (zarzuty obrazy prawa materialnego), że sąd orzekający nie wskazał na czym polegał jego czyn, mimo alternatywnego wskazania w dyspozycji art. 55 ust. 1 ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych.

Jak wynika z treści zarzutu obwiniony został uznany winnym tego, że wbrew obowiązкови uchylał się od obowiązku **posiadania** dowodu osobistego, czyli dokumentu **ważnego**, zgodnie z obowiązującymi przepisami regulującymi kwestie wydawania i posiadania dowodów osobistych.

Dalsze zarzuty obrazy prawa materialnego z pkt od „b” do „k” to swoista, nader swobodna interpretacja brzmienia regulacji prawnych, do których skarżący się odwołuje, która w żadnym razie nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ jest sprzeczna nie tylko z literalnym brzmieniem wskazanych aktów prawnych, a przede wszystkim prowadziłaby do chaosu prawnego w zakresie ewidencji ludności, jak też możliwości stwierdzenia tożsamości danej osoby. Obwiniony w istocie „wypaczył” sens wprowadzonych przez ustawodawcę zmian w zakresie dowodów osobistych i obowiązku posiadania **WAŻNEGO** dowodu osobistego.

Zarzuty obrazy przepisów postępowania oraz błędu w ustaleniach faktycznych są również oczywiście bezzasadne. Obwiniony choć zarzuca pominięcie jakichś istotnych okoliczności dla rozstrzygnięcia sprawy czy brak wskazania powodów „nie uznania dowodów przeciwnych” ani słowem nie sprecyzował jakie okoliczności i jakie dowody miał na uwadze.

Chybiony jest zarzut, że sąd meriti przerzucił na obwinionego ciężar wykazania swej niewinności, co miało skutkować uznaniem jego winy. W czym upatruje tego uchybienia skarżący nie sposób zgadnąć.

W niniejszej sprawie stan faktyczny jest wręcz bezsporny. A. W. ani do 31.12.2007r, ani 31.03.2008r., ani nawet do dnia wniesienia wniosku o ukaranie go, nie posiadał ważnego dowodu osobistego, przyznając sobie samemu prawo do posługiwania się dokumentem, który utracił ważność. Dopiero w toku postępowania sądowego złożył wniosek o wydanie nowego dowodu osobistego, co zostało wzięte pod uwagę (k. 60) i miał wpływ na wynik postępowania, ponieważ sąd odstąpił od wymierzenia kary obwinionemu.

W tej sytuacji wręcz nielogicznie brzmi zarzut obrazy art. 4, 7 czy art. 5§2 k.p.k. poprzez ich niezastosowanie, tylko z tego powodu, że wydano wyrok skazujący A. W..

Także zarzut, iż wniosek o ukaranie (k. 9) nie spełnia wymogów formalnych, jest oczywiście chybiony. Kwestie te były przez sąd I instancji analizowane zanim sprawa A. W. została skierowana na rozprawę. A i sąd odwoławczy nie stwierdził żadnych uchybień formalnych, które stanowiłyby naruszenia art. 57 §1, 2 i 3 kpw.

Odnosząc się natomiast do ostatniego z zarzutów (pkt h), to jego redakcja jest na tyle niezrozumiała (wymienione zostały przepisy regulujące uprawnienia obwinionego, z których korzystał (złożenie wyjaśnień), zaś nikt na żadnym etapie postępowania nie żądał od niego dostarczania dowodów swojej niewinności czy świadczących na jego niekorzyść (art. 74§1k.p.k.). Z tego też powodu trudno stwierdzić intencję skarżącego formułującego ten zarzut.

Z też względów sąd odwoławczy utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Z uwagi na wynik postępowania odwoławczego oraz brzmienie art. 119 kpw w zw. z art. 636§1 k.p.k. orzeczono o kosztach sądowych związanych tym postępowaniem i obciążono nimi apelującego A. W..